

Expositie Belvédère

"Door een reeks spectaculaire ontdekkingen is in de loop van de laatste jaren de bewoningsgeschiedenis van ons land met meer dan 200.000 jaar verlengd"

(Wil Roebroeks in "Oermensen in Nederland")

De belangstelling voor de oorsprong van de mens, de vroegste samenlevingen en het toenmalige landschap is de laatste tijd weer gevoed door een aantal spraakmakende vondsten en onderzoeken.

In de leemgroeve Belvédère (Maastricht) zijn tien jaar lang opgravingen verricht die -samen met andere vondsten in Noordwest Europa- aanleiding geven tot een totaal nieuw beeld van de oudste bewoners en het landschap waarin zij leefden.

Vóór deze ontdekking hadden we niet het flauwste vermoeden dat 250.000 jaar geleden groepjes oermensen regelmatig korte tijd kampeerden op relatief droge plekken in het drassige dal van de Maas. Door de systematische opgraving van oude steentijdkampementen in de groeve Belvédère is een grote hoeveelheid informatie beschikbaar gekomen. De vondsten en de daaruit getrokken conclusies worden nu aan het grote publiek gepresenteerd met twee samenhangende exposities:

Oermensen in Nederland

BELVEDERE

Leven in de oude steentijd

Klimaat en landschap in de oude steentijd
Natuurhistorisch Museum Maastricht
6 okt 1990-20 jan 1991

Bonnefantenmuseum, Maastricht
6 okt 1990 - 20 jan 1991

Rijksmuseum van Oudheden, Leiden
8 maart 1991-1 sept 1991

De vindplaats Belvédère is van uitzonderlijk archeologisch, geologisch en paleontologisch belang, omdat de sporen van de oude kampementen er onaangeroerd liggen onder ca. acht meter dikke lagen löss. Zorgvuldige analyse van de teruggevonden sporen (niet alleen vuurstenen werktuigen, maar ook botten van opgegeten dieren en resten van kampvuren) maakt het mogelijk te reconstrueren wat in de kampen was gedaan, hoe het landschap er uit zag, welke dieren en planten er werden gegeten en op welke manier werktuigen werden gemaakt en gebruikt. Interdisciplinair onderzoek van specialisten op diverse terreinen (archeologen, geologen, paleontologen) was nodig om de gegevens te interpreteren

en de reconstructie van samenleving en milieu te maken.

De tentoonstellingen tonen de vondsten en de conclusies van het onderzoek (o.a. uitgebeeld in aansprekende diorama's en maquettes) in het breder perspectief van de wetenschapsopvatting, die zich niet tevreden stelt met 'de steentjes' en 'de botten', maar wil laten zien hoe de reconstructie tot stand is gekomen en welke methoden de wetenschap daarvoor benut.

Centraal in de tentoonstellingen staat het geologisch tijdvak waarin de nu kampementen uit de Belvédère-groeve te plaatsen zijn: de warme tussenfase in de voorlaatste ijstijd, de Scale-ijstijd.

Daarnaast behandelt met name de expositie in het Natuurhistorisch Museum Maastricht de veranderingen in klimaat en landschap, zowel met oog voor de pleistoocene voorgeschiedenis als voor het vervolg tot op de dag van vandaag en die van 'morgen'.

Opzet van de tentoonstellingen:

Klimaat en landschap in de oude steentijd
(Natuurhistorisch Museum Maastricht)

Met het geologisch profiel afkomstig uit de kleigroeve Belvédère als leidraad, illustreren fossiele overblijfselen van plant en dier de veranderingen van klimaat en landschap.

Aan de hand van maquettes worden daarnaast thema's als terrasvorming en zeespiegelstijging gedemonstreerd. Twee grote geschilderde reconstructies tonen het landschap vóór en tijdens de eerste menselijke nederzettingen. Het verschil tussen beiden laat zien hoe in een betrekkelijk korte tijd het landschap kan veranderen onder invloed van wijzigingen in het klimaat. Fluithaas en Steppenheusshoorn maakten plaats voor Reuzenhert, Moerasschildpad en de Mens.

Leven in de oude steentijd

(Bonnefantenmuseum en Rijksmuseum van Oudheden)

Na een korte introductie op de opgraving zelf worden de technieken van het opgraven behandeld. Centraal staan de vondsten en de methoden die bij hun analyse worden gebruikt.

Daarbij wordt veel aandacht besteed aan het onderzoek naar de productie en het gebruik van werktuigen uit vuursteen. De verworven kennis over mens en samenle-

ving wordt samengevat in een levensgroot diorama van een gezin 'in actie'.

Publicaties

Naar aanleiding van en in samenhang met deze tentoonstellingen verschijnt een boek, geschreven door Dr. W.E. Roebroeks, leider van de opgraving in de groeve: "Oermensen in Nederland. De archeologie van de oude Steentijd" (Meulenhoff Informatief Amsterdam ca. f 29,50).

In de zgn. Museumreeks van het Natuurhistorisch Museum Maastricht komt een boekje uit van Thijs van Kolfschoten over de reconstructie van klimaat en landschap.

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot:

- E. de Grood, Natuurhistorisch Museum Maastricht, 043-293064 of 293067

- T. Quik, Bonnefantenmuseum, 043 - 251655

- K.J. van Golen, Rijksmuseum van Oudheden, 071-146246

Oermensen in Nederland

BELVEDERE

"Klimaat en landschap in de oude steentijd"

6 oktober 1990 - 20 januari 1991

Natuurhistorisch Museum Maastricht
De Bosquetplein 7, Maastricht

Open: ma t/m vr 10-12.30 - 13.30-17 uur, zo, 2e kerstdag
14-17 uur, feestdagen gesloten.

"Leven in de oude steentijd"

6 oktober 1990 - 20 januari 1991

Bonnefantenmuseum
Dominikanerplein 5, Maastricht

Open: di t/m vr 10-17 uur, za + zo 11-17 uur, 24/31 december 10-14 uur, gesloten 1 jan, 25 dec.

"Leven in de oude steentijd"

8 maart - 1 september 1991

Rijksmuseum van Oudheden
Rapenburg 28, Leiden

Open: di t/m za 10-17 uur, zo, 2e pinksterdag, Hemelvaartsdag, 2e Pinksterdag 12-17 uur